LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 12000 Published three times weekly.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 49 (273)
Ceturtdien, 1949. g. 5. maijā
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors K. Rabācs (darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Čulītis. Redaktori: B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Redakcijas adrese: Günzburg/Do., Postfach 79, (tālrunis 84).

Izceļošanā uz ASV latvieši izmanto tikai pusi no likumīgās kvotes

Sūtnis K. Zariņš piedalās mūsu centrālo iestāžu kopsēdē

PĀRMAIŅAS BCP UN LCK VADĪBĀ

Lielāka vērība jāveltī Francijai

Mūsu centrālo iestāžu vadītāji daudzās darba sēdēs, spriežot par svarīgiem jautājumiem, vadījušies no sūtņa K. Zariņa vēstulēs rakstītajiem padomiem un norādījumiem. Augustdorfā beidzot bija pienācis brīdis, kad sūtnis personīgi varēja piedalīties LCK sēdē. Par apsveikumiem un sūtņa K. Zariņa uzrunu jau ziņojām iepriekšējā „Latvijas" numurā. Darba sēdes gaitā plašāku mūsu stāvokļa raksturojumu sniedza LCP priekšsēdis J. Celms, LCK priekšsēdis H. Klarks, BCP pārstāvji J. Miezis un A. Trapāns, LCK vicepriekšsēdis V. Lambergs un nozaru vadītāji. Arī šoreiz visplašākās pārrunas izraisīja emigrācijas jautājums.

V. Lambergs norādīja, ka praktiskas iespējas izvietoties Eiropā ir ļoti mazas. To liecina arī IRO sastādītais plāns, paredzot gada laikā izvietot 130.000 DP. Lielāko skaitu uzņems ASV — 85.000, Austrālija 26.000, Kanāda 5500, Argentīna 1500, Venecuēla 2000, Ziemeļafrika 750, Anglija 1300, Beļģija 500 un Francija tikai 300 DP. Šie skaitļi attiecas uz amerikāņu joslu. Tautieši nometnēs rēķinās ar reālitātēm un nosoda tos, kas nostājas pret izceļošanu uz aizjūras zemēm. Tuvāk izsekojot izceļošanas gaitai uz ASV, konstatējams, ka tieši latviešu nacionālā grupa nav izmantojusi likumā paredzēto kvotu. Pēc oficiālās IRO statistikas latviešu ir 14 proc. no visiem DP, bet aizbraucēji uz ASV sastāda tikai 7,2 proc. Mūsu centrālām iestādēm tādēļ jāgādā, lai tiktu izmantotas likumīgās priekšrocības un nākotnē tiktu novērsti dažādie apstākļi, kas izceļošanu uz ASV kavējuši. Amerikāņu joslā vēl ir apm. 60.000 latviešu un angļu joslā 26.000.

A. Trapāns informēja, ka no angļu joslas izceļošana praktiski notiek vienīgi uz Austrāliju. Pārrunu gaitā par to, vai tomēr nebūtu iespējams rast iespējas izvietoties Eiropā, apsprieda ģenerālkonsula Br. Pavasara ziņojumu par Holandes valdības gatavību sākt speciālu akciju latviešiem. Par Holandes saimnieciskajiem un dzīves apstākļiem izskanēja daži negātīvi vērtējumi, un jautājumu vēl sīkāk noskaidros. A. Trapāns konstatēja, ka Francijas virzienā nav strādāts ar vajadzīgo aktīvitāti. Pat jākonstatē, ka nav īstenoti daži LCP sesiju lēmumi, un Francijas pārstāvju solījumi, latviešiem izrādīt sevišķu pretimnākšanu, mūsu pašu neaktīvitātes dēļ nav praktiski īstenoti. Arī šajā virzienā „turpināsies noskaidrošana".

E. Liepiņš norādīja, ka emigrācijas jautājumu mūsu pārstāvji studējuši pēc ģeografijas grāmatām un pasaules kartēm, lēmuši un pārlēmuši, bet tautieši brauc, kur katrs var tikt. Darētu tagad pastudēt vienu otru sīkumu, kas dažkārt sagādā galvenos šķēršļus. Angļu joslā ir nometnes, kur IRO vadība nevis veicina, bet kavē izceļošanu. Vairākos gadījumos tautiešiem sīkas formālitātes nācies kārtot $1^1/_2$ gadus. Kad beidzot visi dokumenti atzīti, nācis jauns norādījums — ģīmetnēm esot balta maliņa. Volterdingenā tautieši jau pirms daudziem mēnešiem sastādījuši Austrālijas braucēju sarakstu, bet tas iegūlies, un nupat Falingbosteles transitnometnē, lai komplektētu pilnu transportu uz Austrāliju, no dažām citām tautībām ņemti izceļotāji bez kādas izvēles. Šo ikdienas šķēršļu novēršanā būtu vēlama elastīgāka un ātrāka mūsu pārstāvju iejaukšanās.

SKRĪNINGUS ATJAUNOS AR 1. MAIJU

Skrīningi angļu joslā, pēc atkārtotiem protestiem, tika pārtraukti līdz jaunu instrukciju saņemšanai. Saņemti gan norādījumi it kā instrukcija būs baltiešiem labvēlīga, tomēr Ženēvā pieņemto lēmumu formulējums ir neskaidrs un pielaiž arī citādu tulkojumu. Skrīningus var atjaunot ar 1. maiju un, cik paredzams, tad vispirms pārbaudē nāks bijušie virsnieki. Tomēr konstatējams, ka skrīningos sāk pievērst uzmanību visu apstākļu noskaidrošanai un vēlreizējā izlemšanā nāks vairākas Ženēvā iesniegtas pārsūdzības.

LCK legālitātes jautājumā juridiskā nozare izstrādājusi vairākus iesniegumus, lai mūsu centrālo pārstāvību atzītu arī vēlāk jaunā Vācijas okupācijas statūta ietvaros. Izstrādāti arī vairāki iesniegumi ar prasību atvieglot emigrācijas technisko norisi — dokumentu apstiprināšanu uc.

LCK priekšsēdis H. Klarks informēja, ka visā drīzumā atrisināsies invalidu pārskološanas jautājums arī amerikāņu joslā. Paredzēti 5 invalidu pārskološanas nami, un ir izredzes, ka vienu iekārtos baltiešiem. Šajā jautājumā pēc 2 nedēļām sasauks plašāku apspriedi.

V. JANUMS NĀKS J. MIEŽA VIETĀ

Tuvākā nākotnē uz Austrāliju izceļos divi rosīgi LCK locekļi, delegācijas vadītājs angļu joslā J. Miezis un izglītības nozares vadītājs I. Zubāns. Izraugot vietniekus, LCK paplašinātā sēde abiem aizbraucējiem izteica sirsnīgu pateicību par pašaizliedzīgo darbu. Izglītības nozari turpmāk vadīs A. Dravnieks (Lettenlager Augustdorf bei Detmold), bet par izglītības nozares vadītāja vietnieku ASV joslā darbosies J. Dobulis (Lettenlager Hindenburg-Kaserne, Ansbach). Sarakste skolu lietās amerikāņu joslā adresējama J. Dobulim, arī jautājumos par pārbaudījumiem. Cenza un dokumentu lietas kārtos izgl. nozare Detmoldā. J. Mieža aizbraukšanas diena vēl nav zināma, un pagaidām viņš vēl veiks līdzšinējos pienākumus. Vēlāk viņa vietā BCP latviešu pārstāvībā un par LCK angļu joslas delegācijas vadītāju nāks Daugavas Vanagu priekšnieks V. Janums.

Vairāki citi ziņojumi deva sūtnim K. Zariņam iespēju sīkāk iedziļināties mūsu izglītības, kultūras, tiesiskos un saimnieciskos jautājumos.

H. M.

Elle zemes virsū

Angļu ārlietu viceministrs Mējū apakšnamā otrdien no jauna asi kritizēja Padomju Savienības vergu darba un koncentrācijas nometņu sistēmu, un Maskavas centienus radīt pārējā pasaulē maldīgo ieskatu, ka Padomju Savienība ir visprogresīvākā zeme pasaulē, kur strādniekam klājas labāk nekā kapitālistiskajās zemēs.

„Ja Padomju Savienībai nebūtu pašai kauns par savām vergu nometnēm," teica Mējū, „kāpēc tad tās slēpj no visas pasaules acīm? Kādēļ tās apsarga rūpīgāk un stingrāk kā jebkad Hitlera laikā apsargātas koncentrācijas nometnes?" Mējū liecināja, ka Padomju Savienība izveidojusi vergu darba sistēmu visā tās pārvaldītajā territorijā un nekautrējas to darīt arī tās okupētajā Vācijas austrumu joslā. „Pasaule nedrīkst aizbildināties," savu dedzīgo runu nobeidza Mējū, „ka arī šoreiz nekā nezina par Staļina koncentrācijas nometnēm, kā to savā laikā atļāvās ar Hitlera Vāciju. Arī paši Kremļa valdnieki lai nemēģina mūs vēlāk pārliecināt, ka tie nekā nav zinājuši par 17 miljoniem darba vergu koncentrācijas nometnēs, kuru iekārta ir tīrā elle zemēs virsū."

PRĀGAS KOMŪNISTI NEDABŪS ASV AIZŅĒMUMU

Čechu saimniecības misijas vadītājs pirmdien Vašingtonā izteicies presei, ka viņam zudušas visas cerības saņemt ASV lielāku aizdevumu Čechoslovakijai. Viņš atgriezīšoties Prāgā. Pirms nedēļas, kā zināms, aizbēga šīs delegācijas padomnieks, lūgdams ASV aizsardzību. Viņš paskaidrojis, ka komūnisti esot galīgi izsaimniekojuši valsts ārzemju valūtas rezerves un ka jūnijā Prāgā vairs nebūs neviena dolara un mārciņas ārtirdzniecībai. Līdz ar to Čechoslovakija esot nonākusi pilnīgā Maskavas atkarībā. Pirms Prāgas puča ārzemju valūtas fondā bijis 60 miljardi kronu.

Maijā likvidēs vēl trīs lielas latviešu nometnes

Maijs amerikāņu joslas baltiešu pārvietotām personām būs lielā mērā „Jurģu" mēnesis. Maijā pēc IRO plāna paredzēts likvidēt 13 lielākas DP nometnes, kurās varēja mitināties 14.000 personu. Dzīves vieta būs jāmaina arī trīs lielu latviešu nometņu līdzšinējiem iemītniekiem: 800 latviešiem Babenhauzenā, 750 Neištates Šteinbella nometnē un ap 600 tautiešiem Sillenbuchā. Bez tam likvidē arī pēdējo atlikušo nometni Dinkelsbīlē ar apm. 150 iemītniekiem un Hersfeldas kaŗa skolas nometni, kur gan pēdējā laikā vairs bija tikai daži desmiti latviešu. Jurģi pienākuši arī 2000 lietuviešiem Matenberga nometnē Kaselē, ap 500 Vildbada nometnē Rotenburgā un tikpat daudz Rebdorfas nometnē Eichštetē. Pārējās likvidējamās ir žīdu nometnes Kaselē, Lampertheimā un Degendorfā.

IRO Frankfurtes (1.) apgabalu galīgi paredzēts likvidēt līdz 15. jūnijam, atskaitot vienīgi Bucbachas izceļošanas centru un strādātāju nometnes Gīsenē un Hanavā. IRO apgabala štābs tomēr paliks un nodarbosies ar daudzo privāti dzīvojošo DP atbalstīšanu izceļošanas, juridiskos un citos jautājumos. Samazināti štābi turpinās darboties arī apakšapgabalos t. s. „sabērijās".

Arī šogad britu joslā notiks latviešu makslas festivals

Ievērojot latvju mākslas festivala lielos panākumus britu joslā pagājušā gada vasarā, Reinas armijas galvenajā štābā Bad Oinhauzenā britu augstākie virsnieki ierosinājuši tādu sarīkot arī šogad. Jau nodibinājusies rīcības komiteja, kuras sastāvā ir augstāki britu virsnieki ar štāba galveno audzināšanas virsnieku brigadieri C. A. Vilsonu, medicīnisko direktrisi miss C. I. Ensori un plkv. D. S. Frezeru priekšgalā. Festivala patronātu, tāpat kā pagājušā gadā, uzņēmies britu armijas komandieris ģenerālis sērs Čārlzs F. Keitlijs.

Rīcības komiteja ir arī no latviešu mākslinieku puses, un tās priekšgalā ir prof. Augusts Annuss un komponists Jēkabs Poruks. Komitejā ietilpst vēl gleznotājs Pēteris Rožlapa, komponists Volfgangs Dārziņš, glezn. Ēvalds Dajevskis, baletmeistars Osvalds Lēmanis, gleznotājs Jānis Kalmīte uc. Sarīkojuma termiņi jau zināmi un tie noteikti laikā no 26. maija līdz 1. jūnijam.

Festivala smaguma centru arī šogad veidos latviešu gleznu izstāde, kur uzaicināti sešpadsmit izcilākie latviešu gleznotāji no visām trim rietumu joslām. Par izstādes direktoru uzaicināts prof. A. Annuss, par izstādes vadītāju — dekorātors Ev. Dajevskis. Pārējā festivala daļā paredzētas 4 baleta izrādes, piedaloties mūsu ievērojamākiem baleta solistiem ar O. Lēmani un Tatjanu Vesteni priekšgalā, un vairāki mūsu izcilāko instrumentālistu koncerti. Pagaidām jau droši zināma vijolnieka Jāņa Kalēja piedalīšanās. Blakus gleznu izstādei festivalā paredzēta arī daiļamatniecības izstāde — tirdziņš.

VIENA BEZDELĪGA VEL PAVASARI NENES

Gaisa tilts paliks arī, ja krievi Berlīnes blokādi atcels

PIRMĀ ČETRU VALSTU APSPRIEDE ŅUJORKĀ

Trešdien Ņujorkā uz apspriedi par Berlīnes blokādes atcelšanu un četru valstu ārlietu ministru konferences sasaukšanu pirmo reizi bez ASV un Padomju Savienības delegātiem sanāca arī Anglijas un Francijas pārstāvji pie UN. Lai gan vēl pēdējā apspriedē Maļiks bija Dr. Džesupam licis saprast, ka Kremlis labprāt vēlētos arī turpmāk apspriesties tikai ASV un Padomju Savienības starpā, ārlietu ministrs Ečesons nolēma pieaicināt arī pārējo divu valstu delegātus, lai tā izjauktu varbūtējo Maskavas aprēķinu ar atsevišķām sarunām dzīt ķīļus rietumnieku blokā.

Vašingtonā un Londonā sagaida, ka Berlīnes blokādi atcels jau nākamā nedēļā, bet ārlietu ministru konference varētu sanākt 14 dienas pēc blokādes atcelšanas. Pašreiz šķiet, ka pagājušās nedēļas pārliecīgais optimisms par Kremļa kursa maiņu jau rimis, un rietumnieki sagaida vēl daudz grūtību. „Viena bezdelīga pavasari nenes," rezignēti saka Londonas prese un paredz, ka Berlīnes blokādes atcelšana nebūs nekāda brīnumatslēga, ar ko atvērs smago dzelzs priekškaru.

Pēc pagājušās piektdienas apspriedes, kāda Ņujorkā bija Padomju Savienības delegātam pie UN Maļikam ar ASV delegātu Dr. Džesupu, formāli nav vairs nekādu šķēršļu nedz Berlīnes blokādes atcelšanai, nedz četru valstu ārlietu ministru konferences sasaukšanai. Tomēr neuzticības un skepses gars pret Maskavu aug augumā. Nedz Londonā, nedz Vašingtonā Maskavas „miera gribu" neņem par pilnu un tanī saskata tikai mēģinājumu novest rietumu sabiedrotos grūtā stāvoklī un ar taktiskiem manevriem aizkavēt atsevišķas Rietumvācijas valsts izveidošanu. Šie uzskati nav nekas jauns. Tādus angļu un amerikāņu žurnālisti pauda jau no pirmās dienas, kad kļuva zināmas Džesupa un Maļika sarunas. Kamēr Ečesons, Trumens, Šumāns un pa daļai pat Anglijas ārlietu ministrs Bevins vismaz uz ārpusi pauda oficiālo pārliecību, ka Padomju Savienība šoreiz patiesi vēlas izbeigt saspīlējumu un novērst tiešos kaŗa draudus, kādi ikbrīdi pastāvēja un pastāv arī pašreiz bloķētajā Berlīnē, angļu un amerikāņu okupācijas iestādes aplenktajā pilsētā tāpat kā berlīnieši paši „krievu miera gribai" neticēja un par šādām frazēm atklāti smēiās. Kritiku atļāvās arī ģen. Klejs un viņa palīgi. Pagājušās nedēļas notikumi jau skaidri rādīja, cik divkosīga ir Maskavas spēle. Kamēr plkv. Tulpanovs — padomju propagandas šefs Berlīnē runāja par „saprašanos" un „visu šķēršļu nolīdzināšanu", sarkanarmieši mēģināja nobloķēt Berlīnes rietumjoslu kanāļu slūžas un izlaupīja kādu angļu joslā esošu Berlīnes pilsētas muižu. Tāpat pēc tam, kad veselas 4 dienas visžēlīgi bija atļauts Berlīnes-Hanoveras autobusam braukt pāri krievu joslas robežai, pirmdien šo pašu autobusu aizturēja un pasažieriem pēc rūpīgas „pārbaudes" bija kājām jāšķērso demarkācijas līnija.

Lielās politikas veidotāji Londonā, Vašingtonā un Parīzē tomēr par šiem sīkumiem neuztraucas. Tos nodarbina lielākas lietas. Pirmā no tām ir nepārprotamā Padomju Savienības

(Beigas 3. lpp.)

Badenbadenes raidītājs sniedz sensācionālu ziņu, ka Kremlī esot izlemta pilnīga politikas kursa maiņa pēc Berlīnes blokādes atcelšanas. Atsaucoties uz „News Chronicle" Maskavas korespondenta ziņojumu, raidītājs secina, ka Višinskis nākšot četru valstu ārlietu ministru konferencē ar tik radikālu sadarbības programmu, ka ASV varot pat mainīt savu nostāju Rietumvācijas valsts dibināšanā, to atliekot uz nenoteiktu laiku vai pat atmetot šo plānu pavisam.

Trešdienas „Daily Herald" izdevumā šī laikraksta Berlīnes birojs ziņo, ka pirmoreiz vairāku mēnešu laikā kopš pirmdienas padomju aviācija vairs nenotur apmācības gaisa tilta koridoros.

Šanghajas aizstāvis pārdod pilsētu komūnistiem

ASV GRIB NODOT FORMOZAS SALU ĢEN. MEKARTŪRAM

Pēc divu dienu pārtraukuma, komūnistu ofensīva atkal atjaunojusies gar visu Jangtsē upes dienvidu krastu no pat Hankovas līdz Šanghajai. Lai gan joprojām trūkst apstiprinājuma, ka Šanghajā būtu sākušās kaujas, liekas, ka pilsēta tikpat jau kā komūnistu rokās. Kopš 24. aprīļa, kad sākās komūnistu ofensīva, Mao Tse Tunga kaŗaspēks pavirzījies vietām līdz 300 km uz priekšu un iznīcinājis vismaz 700.000 nacionālistu kareivju. Tie tikpat kā visi saņemti gūstā vai pārgājuši komūnistu pusē. Kritušo ļoti maz. ASV ārlietu ministrijā sākušās apspriedes par Formozas salas formālu pārvaldīšanu, nododot to Japānas militārgubernātora ģen. Mekartūra pārvaldīšanā.

Pirmdienas naktī Šanghajas radio vēstīja, ka komūnisti pieved pilsētai smago artileriju un ka pēc Sučovas krišanas uzbrucēji pagriezušies uz dienvidiem un okupējuši Kašingas dzelzceļa mezglu, kā arī Hangčovas priekšpilsētas. Nacionālistiem neesot bijis iespējams uzbrukumu apturēt, jo komūnistu rīcībā esot ļoti ievērojama artilerija, kas sastādoties lielo tiesu no gluži moderniem 4 collu amerikāņu prettanku lielgabaliem. Ar šiem spēcīgajiem kalibriem esot sašauti arī angļu kaŗakuģi uz Jangtsē upes. Bez tam komūnistu rīcībā esot arī daudz motorizētu vienību un tanku. Tāpat daudzās vietās parādījušies komūnistu izlūklidotāji ar vecām japāņu „Zero" lidmašīnām. Esot novērotas arī Mandžūrijā ražotas krievu tipu lidmašīnas. Nacionālistu miera delegācijas locekļi, kas atgriezušies no Mao Tse Tunga galvenā štāba Peipingā, izteikušies „Daily Mail" korespondentam, kā komūnistu virspavēlniecības štābos esot redzamas padomju virsnieku uniformas. Bez tam Mao Tse pats atklāti runājot, ka pēc Dienvidķīnas okupēšanas tikšot izsludināta Ķīnas komūnistu partijas „platformas maiņa". Līdz šim komūnistu revolūcijas nesēji Ķīnā esot bijuši zemnieki, bet tagad revolūcijai jāpārslēdzoties uz „izmantoto strādniecību". Mao Tse Tungs vispirms vēloties atdzīvināt Ķīnas rūpniecību un radīt „brīvo proletāriātu", jo Ķīnai esot pirmām kārtām jākļūstot neatkarīgai no Anglijas un ASV rūpniecības.

Pagaidām gan no šīs programmas maiņas praktiski nekas neesot vērojams, ziņo „Newsweek" Šanghajas korespondents Pekenhēms. Komūnisti ieņemtajās pilsētās ļoti stingri raugoties, lai netiktu izpostītas fabrikas un noliktavas, kas pieder ārzemniekiem. Tie piem., Nankingā uzaicināti palikt un strādāt tālāk, piesolot visu iespējamo aizsardzību un līdzšinējās strādāšanas iespējas. Uz šo ziņu pamata arī Šanghajā valdot samērā daudz mierīgāks noskaņojums nekā ofensīvas sākumā, kad komūnisti bija simtiem kilometru tālu. Tagad Šanghaja ārēji līdzinoties ielenktam cietoksnim, bet tās saimnieciskā dzīve ritot bez sevišķiem traucējumiem. Daudzi ārzemnieki, kam pieder Šanghajā lieli uzņēmumi, atteikušies pilsētu atstāt un grib sagaidīt komūnistu ienākšanu, lai tad ar tiem noskaidrotu savu īpašumu tālāko likteni.

Nekādu iespaidu neesot atstājusi arī 1. maijā pilsētas tagadējā komandanta ģen. Čen Tai Činga patētiskā runa, kurā viņš aicināja Šanghajas aizstāvjus cīnīties līdz pēdējam un padarīt Šanghaju „par otru Staļingradu". Līdzšinējais pilsētas garnizona virspavēlnieks „nozudis" pēc tam, kad atklājās viņa plāns pilsētu pārdot komūnistiem par 10 milj. dolaru.

Par šo gadījumu sīkākas ziņas sniedz „News Chronicle" līdzstrādnieks no Honkongas. Bij. Šanghajas aizstāvēšanas armiju virspavēlnieks ģen. Tang En Po ievadījis slepenas sarunas ar komūnistu armiju virspavēlniecību, ka pret samaksu skaidrā naudā par 10 milj. amerikāņu dolaru viņš ir gatavs ar savu kaŗaspēku pilsētu atstāt. Kad pagājušās nedēļas sākumā komūnisti viņam paziņojuši, ka cer dabūt Šanghaju par lētāku maksu, Tang En Po pilsētas kapitulāciju par 2 milj. dolaru piedāvājis Šanghajas bagātākajiem tirgotājiem un rūpniekiem. Par šo summu viņš gādāšot, lai Šanghaju komūnisti ieņemtu bez kaujas, kādēļ pilsēta netikšot sagrauta un izpostīta.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 49 (273) 1949. g. 5. maijā

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

Latviešu biedrību misija trimdā

Iepriekšējos rakstos mēs redzējām, ka ir vesela rinda ļoti nozīmīgu un Latvijas nākotnei svarīgu problēmu, ar kurām mēs šeit trimdā varētu nodarboties un kas mums būtu jārisina, ja negribam kļūt sveši atjaunotai Latvijai un tās interesēm. Tad arī izteicām domu, ka taisni ar šo pievēršanos Latvijas nākotnei mēs varētu iegūt un piesaistīt mūsu lielai nacionālai misijai mūsu jaunatni un izbēgt lielākajām briesmām, kādas apdraud ikvienu emigrāciju. Šīs domas noapaļojot, palūkosimies šoreiz, kā šis darbs rītdienas Latvijai labāk iekļautos mūsu šīsdienas svešniecības gaitās.

Bez piemēroti izveidotas latviešu preses mūsu tālākās trimdas gaitas aizjūras zemēs kā nacionālai vienībai nav nemaz domājamas, nedz iespējamas, jo pa milzu kontinentiem izkaisītiem latviešu bēgļiem galvenā, stiprākā un nozīmīgākā saite būs idejiska dienas prese. Vienīgi ar tās palīdzību arī spēsim reālizēt nacionālo vadību un vairāk vai mazāk sekmīgi cīnīties par latviskā gara, latviskās kultūras, tradiciju, uzskatu un centienu saglabāšanu. Bet tas būs sasniedzams vienīgi tad, ja šo avīžu slejās pienācīga vieta būs ierādīta arī Latvijas nākotnes problēmām, jo par nākotni var cīnīties ne ar pagātnes atceri, bet gan ar nākotnes apceri.

Bet līdzās dienas presei mums visur, kur vien iespējams, nāksies izveidot latviešu sabiedriski-kultūrālās biedrības kā latviskās dzīves centrus, ierosinātājus un veidotājus. Ja dzimtenē mūsu brīvvalsts laikmetā šāda veida organizācijām bija mazāka loma, jo visu dzīvi tās daudzveidībā jau caurstrāvoja latviskais un tikai latviskais gars, tad turpmāk, pametot aiz muguras mūsu īpatnos trimdas „pagastus" — nometnes, no šīm organizācijām varam prasīt un arī sagaidīt ļoti daudz: tās dabīgi būs vienīgās vietas, kur varēs risināties latviskā sabiedriskā dzīve, risināties diskusijas par latviskās pasaules jautājumiem, reālizēties latviskās kultūras pasākumi gan priekšlasījumu, gan kursu, gan sarīkojumu, gan izstāžu, gan sacensību veidā. Bet lai šīs organizācijas varētu pasargāt no emigrācijas ļaundabīgās mazasinības, lai to skati nebūtu piekalti tikai rezignējošai pagātnei vien, bet vērstos cerību apdvestā nākotnē, uzturot sargot un stiprinot ticību „Latvijai tomēr atkal reiz būs būt", arī šeit Latvijas nākotnes problēmas būs ne vien labākā dzīvības sula, bet arī izejas punkts daudzām domām un pasākumiem. Un arī drošākais tilts uz pieaugošās jaunatnes sirdīm un domām, pa kuru tāc nonāks latviskā gara pagalmos, neapžilbinātas no svešās dzīves spilgtajiem uguņiem.

Izklīstot tagad pa visām pasaules zemēm, mēs esam ieguvuši iespēju, kādas mums nekad vēl nav bijis, vērot un salīdzināt to, kas bijis mūsu pašu mājās, ar to, kas izveidojies citur. Tas attiecas absolūti uz visām dzīves parādībām un nozarēm, arī vissīkākām. Sevišķi inteliģencei un jaunatnei, bet arī kuram katram no mums ir iespējams savākt šeit novērojumus, kas var būt nesamaksājami un nozīmīgi atjaunotās Latvijas jaunuzbūvē, gan saimnieciskā, gan kultūrālā, gan sociālā, jā, pat reliģiozā plāksnē. Mēs šeit varam gūt ierosinājumus un risinājumu variantus, kas pasargātu mūs no nevajadzīgām kļūdām, enerģijas un materiālo līdzekļu izšķiešanas. Un tādā veidā mēs savai tālākai dzīvei trimdā varam dot citu, daudz dziļāku un nacionālāku jēgu, paplašinot arī trimdas idejiskās misijas pamatus. Bet lai tas notiktu un lai rastos patiesi vērtīgi ieguvumi, par šiem jautājumiem jārada vajadzīgā interese un izpratne, tie jāatsedz plašāko tautiešu aprindu acu priekšā, mācot tos uzturēt un saskatīt svešajā zemē arī ko citu un ne tikai to, vai tur sasveicinās ar vai bez cepuru pacelšanas un vai cūkas cepeti liek krāsnī ar visu ādu vai bez tās. Latviešu biedrības svešajā malā lai būtu tās, kas šīs lietas noskaidro un paceļ un kas tās pareizi sasaista ar Latvijas nākotnes problēmām. Lai viņas arī būtu tās, kas šo nozīmīgo darbu saskaņo, iegūtos materiālus sakrāj, sistēmatizē un izlieto ierosinošu, audzinošu un nacionāli stiprinošu priekšlasījumu un pārrunu noorganizēšanā. Uzdevumus pareizi sadalot un [illegible]atus rūpīgi un saprātīgi izvēloties, šeit rodas vienreizēja labvēlīga iespēja apvienot kopīgu garīgu un nacionālu interešu, ar dzīvu aktuālu [illegible]īmi, lokā kā sieviešu, tā vīriešu, jaunās un vecās paaudzes pasaules.

Latvieši Anglijā noturas godam

„LATVIJAS" SPECIĀLKORESPONDENTA VĒSTULE NO JORKAS

Divu gadu laikā apm. 20.000 Anglijā strādājošiem latviešiem samērā maz vēl izdevies nodibināt dziļāku saskari ar angļu sabiedrību. Lielākā daļa latviešu saskaras ar angļu sabiedrību ārpus darba, bet organizētā veidā tikai reti, — latviešu rīkotās svinīgās sanāksmēs, retajos koncertos un citos sarīkojumos ar plašāku nozīmi. Izņēmums varbūt ir Londona. Bet par regulārām sanāksmēm tuvināšanās biedrību ietvaros vēl nav dzirdēts. Tām tomēr būtu ļoti liela nozīme mūsu nākotnes nodomu īstenošanā. Sabiedriskā doma Anglijā ir spēcīgs faktors, ar kuru rēķinās visas valdības, lai kādu partiju arī tās reprezentētu.

Tāpēc ar lielu gandarījumu var uzņemt Apvienoto nāciju biedrības Jorkas nodaļas nodomu — nodibināt sevišķu klubu, kur angļu sabiedrība regulāri varētu tikties ar Jorkā un apkārtnē dzīvojošiem ārzemniekiem, veidot draudzīgas attieksmes, rīkot referātus, koncertus, diskusiju vakarus, ekskursijas un cita veida kultūrālas nodarbības. Apvienoto nāciju biedrībai jau ir daudz nodaļu lielākajās Anglijas pilsētās. To vadītāji parasti ir sabiedrībā pazīstamas personas. Tā, piem., Jorkas nodaļas prezidents ir Jorkas archibīskaps Gerbets, ko savā laikā, viesojoties Jorkā, apmeklēja sūtnis K. Zariņš un prāvests Bergs. Viens no biedrības vicepresidentiem ir plaši pazīstamais Jorkas tiesnesis Gemons (Ch. Gamon).

Pie biedrības nodibināta komiteja, kuras uzdevums ir rūpēties par kultūrālu un draudzīgu attieksmju izveidošanu starp Jorkas sabiedrību un ārzemniekiem. Šinīs dienās tās priekšsēdis, Jorkas rūpnieks Vrejs (L. Wray), kura mājā gadiem ilgi laipnu uzņemšanu atraduši daudzi ārzemnieki, ar sekretāru Prešu (S. W. Presch) un Jorkas plašo laikrakstu „Northern Echo" un „Yorkshire Gazette" redaktoru B. Gardneru bija aicinājuši pārrunās igauņu māsu Ermi, bij. Lietuvas sūtniecības darbinieku Londonā T. Zmuidzinasu un latviešu žurnālistu J. Vaivaru. Pārrunās noskaidrojās, ka jau maija vidū varēs rīkot pirmo oficiālo sanāksmi, kurā bez baltiešiem piedalīsies arī citu tautību pārstāvji.

Zīmīga bija kāda saruna pēc sanāksmes ar red. B. Gardneru, soļojot skaistā aprīļa vakarā gar Minsteres katedrāli, ko jau apņem ziedoši dārzi. Pārrunājot vakara draudzīgo noskaņojumu, viņš teica: „Mēs, angļi, ārzemniekam sākumā šķietam vēsi, pat auksti. Bet ja mēs reiz dāvājam savu draudzību, tad paliekam draugi vienmēr."

Protams, daudz kas būs atkarīgs no mums pašiem. Bet varam teikt, ka mēs esam pratuši godam noturēties. Diendienā lasot angļu lielos laikrakstus, ar gandarījumu var teikt, ka latvieša vārds nav bijis EVW noziegumu chronikā, kur kāds temperamentīgs jauneklis pēc noraidītas mīlestības nošauj anglieti un pats pakaras vai arī sūta savu angļu draudzeni mainīt viltotas naudas zīmes. Nav bijis un laikam arī nebūs gadījumu, kur par mums rakstītu ar lielu virsrakstu „Strādājiet, vai brauciet mājās".

Jorkā, maijā.

Juvars

ARĪ TO NEDRĪKST PIEMIRST

Čikagas apvienotā latviešu bēgļu palīdzības komiteja, kas uzsākusi rosīgu kampaņu par vārdisku galvojumu sagādi latviešiem Vācijā, aizrāda, ka galvojumu pieprasījumos bez ziņām par dzimšanas datiem, vietu, tautību, nodarbošanos utt., katrā ziņā pieminams arī tas, vai pieprasījuma rakstītājs ir jau kādai organizācijai vai personai lūdzis galvojumu sagādāt. Tas vajadzīgs, lai aiztaupītu laiku, kārtojot formālitātes ar DP komisiju Vašingtonā, kur vienuviet sanāk visi galvojumi.

MĒRBEKAS LATVIEŠU TEĀTRA TURNEJA

Turneju pa amerikāņu joslas nometnēm sācis Mērbekas latviešu teātris. Galīgais pārkārtotais maršruta plāns ir sekojošs: teātris ar lugām „Inspektors nāk" un „Skapēna nedarbi" iegriezīsies pavisam 13 vietās. Pirmā posmā ietilpst: Neištates, Hanavas, Karlsrūes, Šv. Gmindes, Kleinkēcas (7., 8. maijā), Augsburgas (9., 10.) un Eslingenas (12.—15.) nometnē. Otrā posmā: Valka (17., 18.), Fišbacha (19., 20.), Amberga (21., 22.), Hersbruka (23., 24.), Ansbacha (25., 26.) un Vircburga (27., 28.).

Kamēr jaunatne dabīgi varēs ar savu impulsīvo dabu, lielāku kustīgumu, labākām valodas zināšanām un lielākām darba spējām dot jaunās dzīves vides parādību noskaidrošanā un izpētīšanā, vecākā paaudze atkal varēs sniegt salīdzinājumiem, vērtējumiem un nākotnes plānojumiem nepieciešamos materiālus no Latvijas patstāvības laikmeta dzīves, darba paņēmieniem, problēmu risinājumiem un latviskās dzīves īpatnībām. Tikai šāda apzinīga, latviskās dzīves veidojumam mērķtiecīga jauno iespaidu, vērojumu, garīgo un technisko apguvumu pārstrādāšana un sinteze, apvienota ar latviski noskaņotu analīzi var mūs arī pasargāt no bezjēdzīgas mechaniskas amerikānizēšanās, kanadizēšanās un tml. sevis un savas tautības pazaudēšanas. Tikai šāds ceļš mums var palīdzēt saglabāt sevī latviskās kultūras vērtības sajūtu, bet mūsu jaunajā paaudzē to ieaudzināt un nostiprināt, par spīti svešajai videi, par spīti spēcīgajiem un bieži vien mulsinošajiem ikdienas iespaidiem jaunajās mājvietās.

Bez šiem uzdevumiem mūsu biedrībām trimdā ir arī vēl daudz citi, bet pie tiem pakavēsimies kādreiz vēlāk.

J. Vagners

Baņoli iekārtota jauna caurbraucēju nometne

VĒSTULE „LATVIJAI" NO ITALIJAS

Tā kā daudz tautiešu ceļā uz Austrāliju brauc cauri Baņoli nometnei pie Neapoles, derīgi zināt sekojošo:

Baņoli nometne iekārtota nesen, un tajā nupat pabeigta jaunas caurbraucēju nometnes ierīkošana izceļotājiem no Neapoles ostas uz Austrāliju, Kanadu, Jaunzēlandi un Braziliju. Tā savās tikko izremontētās un samērā higiēniskās telpās, 4 lielos blokos, spēj uzņemt ap 4500 cilvēku. Šī caurbraucēju nometne ir daļa no agrākās Baņoli nometnes, kas tagad sadalīta divi daļās. Blakus atrodas t. s. „Processing Centre", kur uz komisijām saplūst bēgļi no Italijas. Paredzēts, ka jaunā caurbraucēju nometne būs pilnīgi atdalīta no otras nometnes un izceļotājiem jau tagad aizliegts individuāli atstāt nometnes robežas. Tomēr labklājības ierēdņa pavadībā rīko ekskursijas 50 cilvēku grupās, bet ar šo iespēju nav daudz ko rēķināties, jo izdevumi jāsedz pašiem braucējiem. Ekskursija uz Pompeju maksā 250 liru (1/2 dolara), uz Kapri 1000 liru utt. Aizliegums atstāt nometni nav IRO, bet gan Italijas iekšlietu ministrijas noteikums, jo iebraucējiem nav neviena Italijā derīga dokumenta. Ir velti cerēt uz izņēmumiem no nometnes administrācijas puses, jo tā nedrīkst tādus akceptēt.

Uzturēšanās Baņoli nometnē paredzēta tikai 4—5 dienas, kaut gan praktiski tā bieži ieilgst vienam otram pat līdz 6 nedēļām. Sastrēgumu gadījumiem apkārtnē ierīko divas citas nometnes, kur novietot kuģu gaidītājus — galvenā kārtā no Italijas nometnēm. Ģimenes caurbraucēju nometnē šķir, jo jādzīvo lielās koptelpās ar divstāvu gultām. Bērni paliek pie mātēm — lielākie zēni pie tēviem. Ģimeņu tēviem atļauts apmeklēt sievas no pl. 10 līdz 14 dienā. Šos apstākļus der ievērot, gatavojot ceļa somas, pie kam svarīgi ir zināt, ka tā saucamā smagā bagāža nav pieejama, jo visu laiku atrodas itaļu muitas kontroles apsardzībā.

Transporta izkārtošana, kuģa saraksta sagatavošana uc. atrodas tā. „Interzonal Movements Office" rokās, kas to kārto pēc Ženēvas tiešām instrukcijām, konsultējot Austrālijas misijas priekšnieku, kas uzturas pie Austrālijas komisijas blakus nometnē, neatkarīgi no caurbraucēju nometnes administrācijas. Pēdējās uzdevums ir tikai sagādāt tiešās dzīves nepieciešamības (ēdienu, telpas, transportu utt.) pa caurbraucēju uzturēšanās laiku.

Ēdiens satur apm. 2000 kaloriju un šai uzturēšanās laikā raizes nedara — tomēr nav par ļaunu papildināt taukvielas. Ieteicams paņemt līdzi ātri pagatavojamu pārtikas rezervi mazbērniem, jo tas ēdiens, ko izsniedz šeit, būs neparasts.

„Melnais tirgus" gan oficiāli ir noliegts, tomēr interesentiem rodas iespēja iegūt liras, kaut vai Italijas augļu nogaršošanai. Daudzi pārdod arī līdzpaņemtas aplietotas drēbes, bet cenas ir zemas un ziemas drēbes pavisam vairs nav cenā! Citi pārdod arī amerikāņu cigaretes. Čekus un naudas pārvedumus reālizēt grūti, jo tad nepieciešami tikt uz Neapoli, kas nav iespējams. Īpaši novērojumi mudina atgādināt, ka nekāds agrākais stāvoklis šeit nevienam nepalīdz kļūt par kaut ko vairāk nekā vienkāršu caurbraucēju DP.

Visas nepieciešamās mantas pērkamas nometnes kantīnē par cenām, kādas ir ārpusē itaļu veikalos. Arī itaļu vīns dabūjams turpat, tikai nav ieteicams to „novārtāt par daudz", lai nebūtu jāsaduras ar likumu, kā tas jau pāris zēniem (gan ne latviešiem) šeit gadījies. Vainīgajiem uz nenoteiktu laiku atlika transportu.

Baņoli, aprilī.

P.

Kanadas lācis un Austrālijas ķenguri darbavīriem Gīsenē

Viss paiet, arī jubilejas. Darbavīri Gīsenē 29. aprilī atskatījās uz darbā aizvadītiem divi gadiem. Ausīs vēl skan dziesmu melodijas un to daudzo ārzemju draugu sūtīto telegrammu teksti, kuri kādreiz stalti nēsāja melno formu. Arī izsūtīto dāvanu klāsts nav mazais. Bijušais darbavīrs Ēriks Savičs no Kanadas mežiem izsūtījis dzīvu lāci ar vēlējumu — piesiet to pie galvenajiem vārtiem par biedinājumu vācu meitenēm, kas arvien biežāk parādās novietojumā. Agrākais rotas komandieris E. Biezaitis izsūtījis no Austrālijas ķenguru pāri — kā sporta treneŗus tāllēkšanā, bet agronoms Kronbergs no Karakasas — maisu Venecuēlas sīpolu, kas sevišķi noderīgi par uzkožamo dažādiem padzērieniem. Gīsenes birģermeistars piešķīris 3 pūrvietas lielu zemes gabalu — krogus būvei, tādam ar stadulu un „smalko galu" pēc Meltura krogus parauga, jo novērots, ka pastāvošie krogi neatbilstot latviešu izdarībām. Un amerikāņu priekšniecība apsolījusi vēl pēc divu gadu tikpat sirsnīgas strādāšanas piešķirt brīvu ceļu uz Ameriku — bez jebkādām garantijām.

Jā, divi gadi pagājuši, pašiem nemanot. Šinī laikā veikti visdažādākie darbi un uzdevumi. Depo tā pārkārtots, ka grūti pazīt. Un par šādu darba prasmi un lietderību amerikāņu vadība dažiem darbavīriem bija devusi izdevību noskatīties lielajos amerikāņu armijas manevros un dot par tiem savus atzinumus. Kas viss gan šajos gados nav iecerēts un izdomāts: — Leika, suns, akordeons, meitene, parādi, galvojums uz Ameriku . . . bet tikai retajam šie „ideāli" piepildījušies.

Lai viņā krastā būtu drošāka jušanās, vakaros mācāmies angļu valodu. Pēdējā laikā vispār mūsu prātus nodarbina izceļošana. Visgrūtāk ir tad, ja izvēle plaša. Dažus atbaida Kanadas aukstums, citu Austrālijas čūskas, citu Amerikas plašums. Vairākus bija sajūsminājuši Misisipi kokvilnas lauki. Tie kādu laiku laimīgām sejām staigāja tādā fokstrota solī pa nometni un tral-linlija: „Pa Misisipi kuģis peld . . ." Viens pat lielā centībā bija atārdījis gulammaisam galu, lai iepazītos visos sīkumos ar Amerikas kokvilnu. Bet cits atcerējās „krusttēva Toma būdu". Pēc tam bija dzirdams teiciens: „Letiņam vis tik viegli vati ausīs neiebāzīsi . . ."

Jubileja nosvinēta. Un darbavīrs bez domāšanas un pārtraukuma iegājis trešajā darba gadā. Kas būs pēc gada un cik darbavīru vēl būs palikuši — kas to lai zina. Bet daudzi jo daudzi cilā spārnus tāliem lidojumiem.

—ivi—

„Ja neņemsim tūlīt, ko varam dabūt, — mums atstās paliekas . . ."

Austrālijas laikraksta „Daily Telegraph" 15. aprīļa ievadrakstā lasāms: „Nākamo 3 gadu laikā valdība plāno ievest vismaz 500.000 cilvēku no Britanijas un Eiropas. Šī plāna kritiķi ceļ parastos iebildumus, ka mums nav pietiekamu apmešanās iespēju tik daudziem, nepatīkami neskarot visu mūsu sabiedrisko dzīvi un, otrkārt, ka nebritu ieceļotāji pazeminās mūsu sociālo standartu.

Patiesi ieceļotāji noslogos mūsu sabiedriskos pakalpojumus (kanālizāciju, elektrību, satiksmi utt.), kas lielākajās pilsētās jau tā ir pārslogoti. Bet mēs nevaram cilvēkus, kas mums vajadzīgi, gaidīt tik ilgi, līdz visu būsim iekārtojuši, lai tos saņemtu tādā veidā, kā esam pieraduši. Mums jādara tas, ko Amerika darīja pagātnē — plaši jāatver durvis un pēc tam jāveic vajadzīgie pārkārtojumi, kaut arī tas prasītu zināmu atteikšanos no mūsu komforta. Liekas, ka mums būtu jāpacieš lielāki zaudējumi, upuri un neērtības, ja mēs nepaceltu apdzīvotību. Kas attiecas uz rasisko problēmu — tā ir fantazija. Kāpēc lai mēs sūdzētos par jaunu raksturu un gaumju uzsūkšanu no Eiropas ieceļotājiem? Viņiem ir diezgan, ko mums mācīt. Eiropa sāk nomierināties, sāk veidot jaunu dzīvi, un DP sāk atrast ceļu atpakaļ dzīvē; tā tieksme izceļot kļūst mazāka.

Ja mēs neņemsim tūlīt, ko varam dabūt, mums atstās paliekas. Valdības ieceļošanas plāns ir drosmīgs. Bet, jo drosmīgāk, jo labāk. Mēs nepārslogotu ne savas vajadzības, ne savas dabīgās bagātības, ja nākamo 3 gadu laikā ievestu arī veselu miljonu ļaužu," nobeidz laikraksts.

Pr.

Nometņu dzīve

DINKELSBĪLES nometne likvidēta 22. aprīlī. Tās iedzīvotāji pārgājuši uz Valkas, Hersbrukas un Ansbachas nometnēm.

KLEINKECAS nometne ziedojusi Informācijas fondam DM 99.85.

MINSTERES vācu universitāti ar ārsta gradu beiguši latvieši Viljams Blumentāls un Jānis Lauva. Līdz šim Minsteres augstskolu beiguši 7 latvieši.

Pirmais transports uz Austrāliju no Triestas ostas

Tieši Lieldienās Sidnejā ieradās tvaikonis „Dunalk Bay" ar 1050 DP. Tas bija pirmais transports, kas uz Austrāliju devās no Triestas, kura izvadīšana Eiropā izvērtās ļoti svinīga. Visi braucēji ir no angļu joslas. Triestā viņiem nevajadzēja dzīvot nometnē, jo vilciens ieradās tieši ostmalā, un braucēji nekavējoties pārkāpa kuģī. „Dunalk Bay" bija ceļā 29 dienas. Braucēju vidū visvairāk poļu, ap 100 latviešu, 17 žīdu utt. Nelielajā igauņu grupā bija arī kādreizējais Baltijas meistars tenisā Kristjāns Lasns ar ģimeni.

S. n.

VĒSTULES REDAKCIJAI

V. Zirnītis, Bambergā

GARA VAI MIESAS KŪTRĪBA

Ir zināms, ka izdevējs Kadilis gatavojas izdot Latvju dainas. Ir skaidrs, ka šis pasākums nav domāts peļņas nolūkā, bet lai dotu iespēju trimdas latviešiem saglabāt mūsu lielās kultūras vērtības. Tomēr tautiešos vērojama apbrīnojama pasīvitāte, kad šis pasākums jāsāk reālizēt. Tā, piem., bij. Bambergas nometnē vairākkārt izskanēja aicinājums parakstīties uz Latvju dainām, iepriekš iemaksājot DM 3, bet no apm. 450 tautiešiem nepieteicās neviens. Šo tautiešu vidū bija vairāki ar akadēmisku izglītību, skolotāji uc., kas taču pieder latviešu inteliģencei. Kad par to ieminējos, man atbildēja, ka par šo naudu iznākot tik un tik paciņas sviesta. Latviešu karavīrs gan nekad nav cīnījies par materiālām vērtībām, un arī cīņā par mūsu kultūrālo eksistenci vajadzētu parādīt vairāk ideālisma un apgarotības.

GRĀMATA VISĀM ZEMĒM, VALODĀM UN TAUTĀM IR BĪBELE. VALODA, KO SAPROT VISAS TAUTAS, IR GRAFIKA.
PIRMS IZŠĶIRIES, KO SŪTĪT DRAUGIEM, APSKATIES UN PADOMĀ PAR ANŠA BĒRZIŅA ZĪMĒJUMU CIKLU
JĀŅA ATKLĀSMES GRĀMATA
IZDEVĒJS: KLEINKECAS KOOPERATĪVS — (13b) KLEINKÖTZ b. GÜNZBURG, LETTENLAGER, U.S. ZONE.

10 ārlietu ministri Londonā izstrādā Eiropas savienoto valstu satversmi

Otrdien Londonā sākās 10 valstu ārlietu ministru apspriedes par Eiropas savienoto valstu statūta izstrādāšanu. Anglijas ārlietu ministra Bevina vadībā Rietumeiropas ūnijas, Beneluksa, Skandināvijas valstu un Irijas ārlietu ministri spriedīs visu šo nedēļu. Tikai pēc konferenču nobeiguma tiks paziņots, kas īsti nolemts un kāda būs Eiropas ūnijas turpmākā darbība. Angļu prese sagaida, ka tuvākajās dienās Eiropas padomes konferencē pieaicinās arī Grieķiju un Turciju.

Lai gan pašreizējos sabangotajos reālpolītikas ūdeņos teorētiska spriešana par jaunu sadzīves un sadarbības formu Eiropas nācijām var likties kā ideālistu sapņošana un maznozīmīga spriedelēšana, Eiropas ūnijas ārlietu ministru konferencei Londonā visa rietumu prese un komentātori pievērš izcilu uzmanību. Kā jau to pirms dažiem mēnešiem Čerčils un Beļģijas ārlietu ministrs Spāks Briselē teica, Maskavas tiešo draudu priekšā un ar ASV atbalstu Eiropa sākusi atdzimt un pārorganizēties. Lai tā droši varētu nākotnē pastāvēt, Eiropai jākļūst vienotai politiski, saimnieciski un militāri. Galējā konsekvence šādam virzienam ir iecerētais sapnis — Eiropas savienotās valstis. Visi līdzšinējie mēģinājumi tādas radīt beigušies neveiksmīgi, jo pārāk dziļi iesakņojies nacionālais šovinisms, saimnieciskās un politiskās tradicijas, kūtrums un instinktīvās bailes no kaut kā jauna bija šķērslī, ko nespēja pārvarēt pat tādi valstsvīri kā Štrezemanis, Briāns vai Loid Džordžs. 1946. gadā Cīriches universitātes aulā Vinstons Čerčils no jauna aicināja radīt Eiropas savienotās valstis, par paraugu likdams Šveici, kur kopš gadu simteņiem trīs tautības dzīvo un strādā vislielākā draudzībā un saticībā. Čerčila vārdus toreiz uzklausīja ar lielu interesi, bet gan maz bija tādu, kas ticēja, ka jau nākamo triju gadu laikā tie sāks kļūt īstenība.

Padomju Savienības agresīvā politika spieda ASV izšķirties par Maršala plānu, ko paši amerikāņi sauc par „European Recovery Programm" — Eiropas atveseļošanas akciju. Tās ietekmē nodibinājās Eiropas rietumvalstu saimniecības ūnija ar Angliju, Franciju, Beneluksa valstīm, Skandināvijas valstīm, Italiju, Rietumvāciju, Grieķiju un Turciju. Tā savukārt izvirzīja šai ziemā pēc konferencēm Parīzē un Briselē „Eiropas saimniecības padomi" — organizāciju ar uzdevumu panākt iespējami pilnīgāko sadarbību 17 Eiropas valstu starpā, nolīdzinot muitas barjēras, apmainoties jēlvielām un ražojumiem, saskaņojot arī šo valstu polītisko kursu un turpmāko sadarbību, kad būs beigusies Maršala plāna palīdzība Eiropai.

Ja Eiropas padomes garīgais tēvs ir Vinstons Čerčils, tad tās auklis ir Beļģijas ministru prezidents un ārlietu ministrs Pols Anri Spāks. Garīgi viņš ir Čerčila māceklis, bet arī sejā un augumā Spāks ļoti līdzīgs Lielbritanijas redzamākajam valstsvīram.

Ārlietu ministru padomes atklāšana un pirmā darba diena ritēja visai svinīgi. Bevins teica uzrunu, kuŗu noklausījās arī Vinstons Čerčils un Antonijs Idens. Pēc tam 10 ārlietu ministri bija Bevina viesi pusdienās. Pēcpusdienā ārlietu ministri bija Anglijas karaļa un karalienes ciemiņi Bekinghemas pilī, bet vakarā pieņemšanu rīkoja franču vēstniecība Londonā.

Sagaida, ka ministru padome jau šai nedēļā izstrādās metu Eiropas statūtam — projektu Eiropas savienoto valstu satversmei. Bez tam Londonas konferencē iems arī par daudz konkrētākām un steidzamākām lietām, piem. Maršala plāna jaunpiešķirto līdzekļu sadalīšanu, 1950. g. iespējamo Rietumvācijas valsts iesaistīšanu Eiropas padomē un Grieķijas un Turcijas ārlietu ministru pieaicināšanu apspriedēm Londonā. Kā zināms, Grieķijas un Turcijas valdības bija iesniegušas lūgumu Londonas konferencē pieaicināt abu valdību ārlietu ministrus. Pēc BBC komentātora ziņām, šāda pieaicināšana sagaidāma jau nākamās dienās.

Angļi rāda savus ražojumus

Londonā un Birmighēmā svētdien atklāja Anglijas rūpniecības gadskārtējo mesi. Tā šoreiz bez tūkstošiem citu ražojumu pievērsusies angļu audumu izstādīšanai. Vairākas sabiedrības rāda audumus, kas nekrokojas, ir ūdens un tauku izturīgi un ļoti piemēroti darba virsvalkiem. Audumi pie tam šogad ir daudz dzīvākās un gaišākās krāsās kā parasti angļu ražojumiem.

Izstādi otrdien apmeklēja arī Anglijas karaliene un troņmantiniece princese Elizabete. Pirmajā dienā izstādei jau bijuši 6000 apmeklētāju, ziņo BBC, un katru stundu pārdod ražojumus par 100.000 mārciņām. Lielākais izstādes priekšmets ir ceļamais krāns ar 30 m gaŗu sviru, bet mazākais chirurģiska elektriska spuldzīte kniepadatas galviņas lielumā.

Trumens pieņēmis ģen. Kleja atkāpšanos

ASV prezidents Trumens otrdienas vakarā Vašingtonā paziņoja, ka pieņēmis Vācijas amerikāņu joslas militārgubernātora ģen. Kleja atlūgumos. Ģen. Kleja vietā līdz ASV civīlā augstā komisāra iecelšanai Vācijā nāks viņa vietnieki ģen. Hībners un ģen. Hejs. Klejs Berlīni atstās 15. maijā. Ar to oficiāli apstiprināts jau kopš mēnešiem paustais uzskats, ka Klejs Vāciju atstās. Tā esot bijusi viņa paša vēlēšanās, un viņš jau pagājušā vasarā pirmo reizi iesniedzis lūgumu viņu no gubernātora amata atsvabināt. Toreiz prezidents Trumens Kleja lūgumu noraidījis.

1. maijā UP publicēja ziņojumu, ka savā laikā uz Vāciju nosūtītā Fergusona komisija esot konstatējusi Vašingtonas rīkojumu nepildīšanu, pie kā esot vainojams ģen. Klejs. Viņam savā laikā bijis uzdots rūpēties par to, ka tiktu iznīcināti visi vācu saimnieciskie koncerni. Nedz ģen. Klejs, nedz viņa saimnieciskie padomdevēji un speciālisti, kam šis uzdevums bijis jāveic, to neesot darījuši. Ar pavisam maziem izņēmumiem, arī šodien pastāvot visi lielie Rietumvācijas saimnieciskie tresti, kas apdraudot pārējo valstu līdzīgos uzņēmumus pasaules tirgū. Fergusona komisijas ziņojumā senātam ierosināta Kleja tuvāko līdzstrādnieku Vilsona, Havkinsa un Bronsona atlaišana.

2. maijā par Fergusona komisijas ziņojumu presei izteicās pats Klejs. Viņš norādīja, ka tiešām nav rīkojumu izpildījis, bet darījis to ar ciešu apziņu, ka tas tā vajadzīgs vācu saimniecības atdzīvināšanai. Bez tam viņu uz šādu rīcību esot spiedusi Padomju Savienības okupācijas varas rīcība Vācijas austrumu joslā un angļu saimnieciskā polītika britu okupētajā joslā. Ciktāl vācu lielie koncerni bijuši jāiznīcina aiz drošības iemesliem, par tik tas arī esot izdarīts. Klejs uzskatot savu saimniecības speciālistu atzinumus un rīcību par pareizu, jo neredzot nekāda iemesla, kāpēc vācu rūpniecībai jāatņemot katra iespēja veselīgai konkurencei pasaules tirgū.

Kā zināms, vācu uzskati visu laiku par Kleju bija gluži pretējie, proti, ka viņš rīkojas amerikāņu lielo koncernu interesēs un tāpēc sistēmatiski ar demontāžu un reparāciju prasībām grauj vācu lielrūpniecību.

Kanadā apcietināts padomju spiegs, kas tur iekļuvis kā latviešu DP

Kanadas laikraksti ziņo, ka Vinipegā apcietināts kāds krievu spiegs, sarkanarmijas virsnieks Dimitrijs Leščenko. Viņš pirms 11 mēnešiem iecelojis Kanadā ar viltotiem dokumentiem no Vācijas, uzdodamies par latviešu DP. 36 g. v. ukrainis sākumā strādājis dzelzceļu būvēs, vēlāk maisu fabrikā. Viņš saviem darba biedriem stāstījis, ka ir pret komūnistiem un savā laikā dezertējis no sarkanarmijas. Apcietinātā darba biedri tagad visai pārsteigti par Leščenko dubulto lomu, jo viņš veikli pratis sevi nostādīt par nesamierināmu komūnisma pretinieku.

Krievu spiegu atklājusi Kanadas policija, sadarbībā ar armijas pretizlūkošanas daļu, sistēmatiski pārbaudot iecelotāju dokumentus. Leščenko pēc ilgākas pratināšanas atzinies, ka ir aktīvs Maskavas aģents un savā laikā darbojies angļu joslā Vācijā. Viņa uzdevums Kanadā sākumā bijis vākt ziņas par ukraiņu DP, lai Padomju Savienība varētu izdarīt uz tiem spiedienu, apcietinot un deportējot bijušo DP piederīgos, kas atrodas viņpus dzelzs priekškara. Kanadas policija domā, ka Leščenko ir līdzzinātāji un ka viņš nav vienīgais, kas kā DP iekļuvis Kanadā. Apcietināto tur Vinipegas cietumā un rūpīgi apsarga, jo baidās, ka tas neizdara pašnāvību. Otavā paskaidrots, ka Leščenko deportēs uz Padomju Savienību.

Policija arī cenšas noskaidrot, vai ir kādi sakari starp Leščenko un spiegu loku, ko 1945. g. atklāja padomju sūtniecības darbinieks Guženko.

Kanadas daudzinātā jātnieku policija, sadarbībā ar armijas pretizlūkošanas daļu, patlaban ievadījusi plašāko pretspiegu akciju šīs zemes vēsturē. Pēc AP ziņām, valdības iestādes norūpējušās par briesmām, ka boļševiki varētu iesūtīt Kanadā daudz tādu spiegu, kas maskojušies par DP iecelotājiem. Tāpēc deviņas kanadiešu imigrācijas komisijas, kas darbojas DP nometnēs amerikāņu un angļu joslās Vācijā un Austrijā, turpmāk būs daudz stingrākas iecelošanas kandidātu pārbaudēs.

Kurpes un tekstilijas brīvā tirgū

Saimnieciskā padome Frankfurtē trešdien paziņoja, ka ar rīkojumu, kas stājas spēkā 5. maijā, Rietumvācijā atcelta kurpju un tekstilizstrādājumu punktu sistēma. Tagad var veikalos brīvi pirkt drēbes un apavus. Šāds stāvoklis praktiski bija iestājies jau kopš Ziemsvētkiem, kad vācu marka sāka strauji kāpt.

Viena bezdelīga pavasari nenes

(Turpinājums no 1. lpp.)

vēlēšanās vilcināt sarunas un stiept gaŗumā četru valstu ārlietu ministru konferences sasaukšanu. Otrām kārtām, sliktu iespaidu atstājusi arī Višinska instrukcija Maļikam par katru cenu panākt, lai sarunas arī turpmāk notiktu tikai ar ASV delegātu Dr. Džesupu, bet Francijas un Anglijas UN delegātu piedalīšanos aizkavētu.

Reutera korespondents ziņo, ka Maļiks Džesupam uzstājis, lai viņi abi vien jau iepriekš izstrādātu 4 ārlietu ministru konferences darba plānu. ASV pārstāvis savukārt prasījis, lai Maļiks viņam paziņo konkrētu datumu, kad krievi atcels Berlīnes blokādi, ka šī ir pēdējā saruna „zem četrām acīm" un ka turpmākajās jāpieaicina arī Anglijas un Francijas pārstāvji. Pēc Parīzes preses informācijas, šādām prasībām Višinskis pievienojies, un rezultātā otrdien sanākusi pirmā 4 valstu priekšsarunu konference.

Skaidri noprotams, ka Maskava bija cerējusi radīt neuzticību Londonas, Parīzes un Vašingtonas starpā. Brīdinājumu, ka šis nodoms izprasts, pavēstīja jau pagājušā nedēļā ASV ārlietu ministrs Ečesons, naziņodams preses konferencē, ka Dr. Džesups runā ar Maļiku arī Anglijas un Francijas vārdā. Bernes „Nationalzeitung" Londonas korespondents tomēr telefonē, ka angļu ārlietu ministrijā valda nemierīgs noskaņojums un ka tur sagaida lielas grūtības tiklab turpmākajās sarunās ar Maskavu, kā arī triju valstu centienos izveidot Rietumvācijas valsti. Katram gadījumam Berlīnes gaisa tiltu paturēs arī, ja blokādi krievi atceltu.

Londonā ar bažām reģistrēta ģen. Degola runa, kad tas svētdien kādā masu sapulcē asi kritizējis Šumāna polītiku pret Vāciju. Degols brīdinājis, ka ASV un Lielbritanija pārsteidzīgi vēlās radīt stipru, centrālizētu Rietumvāciju, kas visai drīz atkal varētu apdraudēt Franciju. Bevins un Ečesons esot likuši pamatu „ceturtai valstij" — Hitlera Vāciju apzīmēja ar vārdiem „trešā valsts".

Francijas ārlietu ministrs Šumāns pirmdien deklarēja, ka triju rietumvalstu viedokļi gaidāmajās sarunās ar Padomju Savienību pilnīgi saskaņoti un ka nekādu domstarpību arī par Rietumvācijas jautājumu nebūs. BBC komentātoru spriedumos tomēr nedēļas sākumā izpaudās nepārprotamas bažas, ka Francija zināmos apstākļos varētu vēlreiz pieprasīt Rietumvācijas jautājuma revidēšanu, it īpaši, ja Padomju Savienība arī no savas puses četru ārlietu ministru konferencē ielaistos uz svarīgiem izlīgumiem un sadarbību.

Arī vācu politiķi, īpaši SPD partija jauš, ka ar sagaidāmo Berlīnes blokādes atcelšanu un četru konferenci Parīzē tiem radušies izdevīgi apstākļi „izspiest" jaunas priekšrocības. Bonnā otrdien no jauna radās „ievērojamas grūtības" Rietumvācijas satversmes projekta izstrādāšanā, lai gan vēl pirms nedaudz dienām ASV ārlietu ministrijas Vācijas nodaļas vadītājs Roberts Merfijs panāca pilnīgu vienošanos un solījumus, ka satversmes projektu Bonna beigs apspriest līdz 15. maijam.

Dzeltenais Staļins, kas cenšas neizrādīt buržuja manieres

NO BAGĀTNIEKA DĒLA PAR ĶĪNIEŠU KOMŪNISTU VADONI

Mao Tse Tunga pretinieki viņu dēvē par Jenanas bendi, piekritēji par ķīniešu Napoleonu, bet tuvākie līdzstrādnieki pavisam īsi par priekšnieku. Mao Tse Tungs pats vislabprātāk dzird sevi saucam par Dzelteno Staļinu. Kopš divdesmit gadiem viņš dedzīgi cenšas kopēt lielo skolotāju Kremlī. Līdzīgi Staļinam viņš bija viens no Ķīnas komūnistu partijas dibinātājiem un vada to tagad ar dzelzs stingrību. Pēc Staļina piemēra viņš savu varu partijā nostiprināja, likvidējot pretiniekus. Gluži tāpat kā Staļins priekškaŗa gados, arī Mao Tse Tungs apmeklē kaŗaspēka vienības, tērpies civīlās drēbēs, — pelēkos svārkos un tādas pašas krāsas cepurē ar sarkanu zvaigzni pierē. Līdz šim viņš vilcinājis pieņemt kādus militārus titulus, tomēr jo labprāt klausās, ja kāds ārzemnieks apmeklējuma laikā viņu nosauc par ģenerāli.

Mao arvien no jauna cenšas pierādīt, ka, kļūdams par dedzīgu revolūcionāru, nav ne nieka piesavinājies no buržuju manierēm. Pagājušā vasarā, kad Ķīnā iestājās drausmīgs karstums un Mao štābā bija ieradusies komūnistu delegācija no dienvidu provincēm, sarkanais diktātors viesus pieņēma basām kājām un bez krekla. Viņš dzēra degvīnu no visas pudeles, kožļāja meloni un splāva sēklas zemē. Ģenerālis Lia Piao, kas vēlāk kļuva Ķīnas komūnistu ģenerālštāba priekšnieks, ieradās pie Mao karstā 1946. gada jūlija dienā. Kamēr viņš ziņoja par militāro stāvokli, Mao pavisam mierīgi novilka bikses. „Tā ir ērtāk," viņš teica galīgi apjukušajam ģenerālim.

Mao Tse Tungam ir vēl viena kopēja īpašība ar Staļinu — blakus sarežģītajiem un reizēm itin bīstamajiem militārajiem un politiskajiem pasākumiem viņš atrod laiku sievietēm. Pirms gadiem viņš šķīrās no pirmās sievas, lai apprecētu kāda Pekingas vēstures pētnieka meitu Jang Kaig. Jangu sodīja kāds Hunanas provinces priekšnieks ar nāvi. Tas notika pilsoņu kaŗa laikā. Mao tūlīt apprecējās trešo reizi, bet 1939. gadā lika sevi atkal šķirt, lai iegūtu ceturto — savu tagadējo sievu. Tā ir ķīniešu filmaktrise no Šanghajas ar mandeļu veida acīm un tiek daudzināta par ļoti skaistu. Mao ir pieci bērni. Abi vecākie dēli mācījušies Maskavā, bet mīļāka par visiem sarkanajam diktātoram ir jaunākā 7 gadus vecā meita, kuŗas vārds tulkojumā ir Uzvara dienvidos.

Ne mazumu nepatīkamu brīžu Mao sagādājusi viņa izcelšanās, jo viņš dzimis 1893. gadā Hunanas provincē kā lielu zemes gabalu īpašnieka dēls. Viņa tēvs, kas mācējis lasīt un rakstīt, nosūtīja Mao uz Pekingu studēt Konfūciju un saimnieciskās zinātnes. Pekingā Mao pirmo reizi satika savu vēlāko nāvīgāko ienaidnieku Čangkaišeku, kas vēlējās kļūt par virsnieku un bija ļoti trūcīgs, kamēr Mao katru mēnesi saņēma no tēva lielāku naudas summu.

Mao bija bibliotēkārs Pekingas universitātē, kad viņš iepazinās ar ķīniešu Ļeņinu — Čen Tū, kas nodibināja Ķīnas komūnistu partiju. „Es gribētu kļūt par partijas otro biedru," kādu dienu viņam teica Mao. „Tu drīz būsi pirmais," pareģoja Čen Tū.

Partijas pirmie septiņi biedri satikās Mao dzīvoklī, kas atradās vienā no Pekingas dārgākajiem rajoniem un bija ļoti grezni iekārtots. Liels tādēļ bija biedru pārsteigums, ka Mao dzīvo kā buržujs. Li Li San, arī viens no partijas dibinātājiem un tagad Mao niknākais sāncensis, aizrādīja, cik liela gan esot atšķirība starp Mao uzskatiem un dzīves veidu. Vēl tai pašā dienā Mao pārvilkās citā istabā. Mao pats tagad savus studenta gadus attēlo pavisam citādā gaismā. „Es vienmēr biju nabags," nesen viņš paskaidroja kādam amerikāņu žurnālistam. „Li Li San melo."

Čen Tū bija paredzējis pareizi. Divus gadus pēc partijas nodibināšanas Mao bija neapstrīdēts tās vadītājs. 1927. gadā viņam izdevās nostumt pie malas Li Li Sanu. Ar nesaudzīgām tīrīšanas akcijām viņš likvidēja visus neuzticamos. Gada laikā pazuda 5000 partijas biedru. „Tam tā vajadzēja notikt," saka tagad Mao vienaldzīgi. Li Li Sanu kāds bija savlaicīgi brīdinājis. Viņš aizbēga uz Maskavu.

Kā visnepatīkamāko mirkli Mao atceras 1927. gada lielo atkāpšanos, kad Čangkaišeks sāka triecienu pret sarkanajiem. Ar milzīgām grūtībām komūnisti atgāja uz ziemeļu provinci Šensī. 100.000 vīru sāka šo 8000 km gaŗo pārgājienu, kas veda pāri 24 upēm un 18 kalniem. Šensī galvaspilsētu Jenanu sasniedza tikai 20.000. Ar savu Ķīnas komūnistu valdību Mao apmetās vecā, gandrīz sagruvušā vienstāvu ēkā. Vasarā, tāpat kā liela daļa no pilsētas 28.00 iedzīvotāju, Mao kopā ar ģimeni dzīvoja klinšu alā kalnos. No turienes viņš organizēja kaŗagājienu pret nacionālo valdību. Tagad šī ala kļuvusi par ķīniešu komūnistu svētumu un apmeklējuma objektu.

Mao Tse Tungs, kas 400 miljoniem ķīniešu grib uzspiest komūnistu valdību un komūnismu, ir labi noaudzis, plecīgs un lielāks nekā parastais ķīnietis. Viņam ir apaļa, pilna seja, plata un augsta piere, kuplas uzacis un melni mati. Viņš izskatās jaunāks nekā patiesībā ir, un viņa 56 gadus nemaz nemana. Lielākais pārsteigums ir viņa augstā un smalkā balss, kas liekas pilnīgā pretstatā spēcīgajam ķermenim. Mao ir slaiki pirksti un maigas rokas.

Visās nelaimēs, kādas vien Ķīnu piemeklējušas, Mao vaino Čangkaišeku. Kā vienīgo izņēmumu viņš min 1944. gada vasaru, kad sausums iznīcinājis ražu. Tieši tādēļ viņa galvenie nākotnes uzdevumi esot sodīt visus kaŗa noziedzniekus, apķīlāt milzīgos ģenerāļu un augstāko ierēdņu īpašumus un sadalīt lielos zemes gabalus. Taču neminēts paliek viens bet, — un tas ir — komūnisms. Mao Tse Tungs uzsver, ka īstenos partijas programmu, lai arī vēl pašreiz tas liekas pagrūti un tā maz pazīstama. Vairākiem ārzemju žurnālistiem Mao izteicies, ka vēlas sadzīvot un saprasties ar visām tautām. Varbūt tādēļ, Mao darba istabā nav ne Ļeņina, ne Staļina attēlu. Mao ļoti labi saprot, ka mazākais savus piecus gadu desmitus viņam vajadzēs palīdzību no ārpuses. Vai Maskava varēs un gribēs visu nepieciešamo piegādāt — ir liels jautājums.

Pavārdu Tse Tung Mao pieņēma 1927. gadā. Tse Tung tulkojumā nozīmē priekšrocības austrumiem. Pašreiz Mao ir neapmierināts, ka Kremlis atbalsta viņa pretinieku Li Li Sanu. Cerēt, ka Mao kļūs par otru Tito, ir pāragri. Staļins Tito cildināja un nosauca par Dienvidslavijas atbrīvotāju. Tā bija sēkla nacionālkomūnismam. Tagadējos ziņojumos par kaŗu Ķīnā padomju iestādes gandrīz ne reizi nav pieminējušas Mao vārdu. Staļins cer, ka tādā veidā neatkārtos reiz izdarīto kļūdu.

ASV Ķīna nekā vairs nespēj panākt, saka Lipmans

Pazīstamais amerikāņu politiskais ievadnieks Valters Lipmans raksta, ka ASV ārlietu vadītājiem esot pienācis pēdējais laiks „apmainīt acenes", caur kuŗām tie līdz šim raudzījušies uz notikumiem Ķīnā. Ķīna arvien esot bijis ASV Tālo austrumu politiskais īstais centrs un kodols, un tikai Ķīnas tirgu dēļ ASV sākušas kaŗu ar Japānu. „Tā ir rūgta patiesība," saka Lipmans, „ka, nacionālistiem Ķīnā sabrūkot, mums Tālajos austrumos vairs nav neviena sabiedrotā, nedz drauga. Mūsu Eiropas sabiedrotajiem Ķīnā gan ir pašiem savas intereses, bet tiem nav nekādu spēka rezervju nedz arī iespēju, lai šīs intereses aizstāvētu. To vislabāk rāda „Ametist" un kreiseŗa „London" apšaudīšana uz Jangtsē. Tiklab angļi, kā arī franči un holandieši savās Tālo austrumu kolonijās turās ar izmisuma centību, cerībā, ka ar lēnu atkāpšanos tie cietīs mazāk.

„Bēdīgā īstenība tāda," saka Lipmans, „ka Maršala un Ečesona neiejaukšanās politika ir mūs galīgi izmetusi no Ķīnas, un mēs tur nekā vairs nevaram darīt, ja nevēlamies sūtīt uz Jangtsē fronti savu kaŗaspēku."

Nobrīdinājis lasītājus, ka Ķīnai ar Padomju Savienību ir vairāk nekā 6000 km kopēja robeža, Lipmans tomēr izsaka cerību, ka stāvokli ar laiku varētu glābt, jo visu Ķīnu komūnisms nevarēšot pārvaldīt. ASV un tās sabiedroto rīcībā arvien būšot pieeja Ķīnas krastiem, kaut arī komūnisms dziļi iesēstos zemes iekšienē un tur pat nostiprinātos. Nekad vēl līdz šim neviena Ķīnas valdība neesot valdījusi pār visiem Ķīnas iedzīvotājiem, un to šoreiz nespēšot arī komūnisti.

PADOMJU SAVIENĪBA PRASA DP REPATRIĒŠANU

Padomju Savienība trešdien Maskavas radiofonā uzaicināja Angliju un ASV ievērot savā laikā parakstītos repatriācijas nolīgumus. Vācijas rietumu joslās joprojām atrodoties 400.000 Padomju Savienības pilsoņu, kam jādzīvojot neciešamos apstākļos DP nometnēs, kur rietumu lielvalstis tos turot vešanai uz vergu darbiem aizjūras zemēs.

IRO 36 KUĢI VEIC LIELĀKO MASU TRANSPORTU CILVĒCES VĒSTURĒ

IRO rīcībā nodotais amerikāņu armijas transportkuģis „General Black" ierodas Ņujorkas ostā ar DP transportu

Martā IRO kuģos pārveda vairāk nekā jebkad agrāk — 13.592 personas. Aprīlī paredzēts šo rekordu pārsniegt par 6000, bet maijā bēgļu transporti uz Austrāliju, ASV, Kanadu un Braziliju pārsniegs jau 20.000.

IRO flote, kurai ir 36 kuģi, veic lielāko masu pārvietošanas darbu, kāds cilvēces vēsturē līdz šim pieredzēts. Kuģu īre un uzturēšana izmaksā 185.000 dolaru dienā. Līdz marta beigām šie kuģi bija pārvietojuši pavisam kopā 130.000 DP. Turpmākajos mēnešos līdz paredzētajai IRO darbības izbeigšanai 1950. g. 30. jūnijā paredzēts ar kuģiem pārvietot vēl 355.346 personas. Pēdējie noteiktie skaitļi par līdzšinējo izvietošanas kustību ir no februāra beigām, kad uz dažādām zemēm visas pasaules malās devies 395.481 DP.

IRO flote, saprotams, nav izveidota vienā paņēmienā. Kad IRO uzsāka darbību 1947. g. jūlijā, tās rīcībā bija tikai nedaudzi kuģi. Tagad 36 kuģiem, kas brauc zem IRO karoga, iespējams vienā reizē pārvest 33.396 personas. IRO lepnums būs „SS Skaugum" — pirmais kuģis, kas no sākta gala būvēts tieši starptautiskās bēgļu organizācijas vajadzībām un pēc tās norādījumiem. Tas ir norvēģu kuģis, celts Ķīlē un pirmoreiz veda bēgļus 30. aprīlī, kad atstāja Neapoli ar 1700 DP, kas dodas uz Austrāliju. Šis kuģis būs ne vien ērtākais, bet arī ātrākais IRO flotē. Ar 20 mezglu ātrumu braukdams, tas veiks ceļu no Neapoles līdz Austrālijas ostām 21 dienā. Kuģis pilnīgi izrīkots masu transportu vajadzībām, pamatīgi ventilētām kabīnēm, slimnīcu, zobārsta kabinetu, bibliotēku un visiem pieejamu pastu. „Skaugum" apkalpe komplektēsies no pašu DP jūrniekiem, kas apmācīti Flensburgas jūrskolā.

Dažkārt lielas raizes izceļotājiem sagādā līdzņemamo mantu jautājums. Ženēvas biļetenā norādīts, ka uz pašu kuģiem IRO atļauj vest līdzi praktiski visu, kas ietilpst noteikta svara robežās. Ja dažreiz rodas grūtības uz armijas kuģiem, tad IRO grūti tur palīdzēt. Uz IRO kuģiem esot vairākkārt gadījies, ka lauksaimnieki ved līdz savus arklus. Kādam kabarē māksliniekam reiz atļauts paņemt līdzi uz Argentīnu dresētās cūkas, kādam citam apmācītu suni. Ar suni gan radušies grūtumi, kad ASV muitas iestādes protestējušas pret tā ielaišanu Amerikā.

Dažos gadījumos gaisa transports atzīts par izdevīgāku nekā jūras. Kopš 1948. g. 15. maija ar lidmašīnām pārvestas pavisam 8578 personas. Tuvākā nākotnē lidmašīnās uz ASV sāks pārvest grūtnieces un mātes ar bērniem, kas jaunāki par 6 mēnešiem.

VIESNĪCA, KUR KATRĀ ISTABĀ TELEVĪZIJAS APARĀTS

Pašreiz visstraujāk augošajā amerikāņu lielpilsētā — Teksasas štata miljonu pilsētā Houstonā ar lielu skaļumu atklāta modernākā viesnīca ASV. To par 20 miljoniem dolaru 5 jūdzes ārpus pilsētas neapdzīvotos smilšu laukumos uzcēlis Teksasas veiksmīgākais naftas rūpnieks Makkārtijs, kas pats ļoti mīl jautru sabiedrību. Viesnīca iekārtota ar visu iespējamo komfortu. Tai ir 1.100 atsevišķu ar televīzijas aparātiem apgādātu apartamentu un „tik liels peldbaseins, ka tajā var apgriezties okeana milzis „Queen Mary", kā atklāšanas runā teicis Makkārtijs. Uz viesnīcas iesvētīšanas svinībām naftas karalis no Holivudas speciāllidmašīnā bija atvedis daudzas slavenas kinozvaigzne.

Daudzi lietpratēji paredz, ko Makkārtijs ar jauno viesnīcu „iekritīšot", jo tā esot par dārgu un atrodoties nepiemērotā vietā. Tas multimiljonāram iesvētīšanā arī atklāti pateikts. Makkārtijs atcirtis: „Ejiet pie 47. galda. Tur sēž kāds mans goda viesis, kam es šodien iedevu dolaru par to, ka pirms 15 gadiem viņš mani brīdināja mest naftas meklēšanu pie malas, jo tā es zaudēšot savas bikses."

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvijai". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Marija Urnēčus

Kliedziens

Vai mirušas tās acis,
Kas postu nesaredz,
Kur vienmēr jauni sārti
Ar pelniem zemi sedz?

Vai mirušas tās ausis,
Ko vaidi nesasniedz,
Kur, iznīcībā gremdēts,
Vēl augšup cilvēks kliedz?

Vai cilvēcībai sirdī
Ir ledains kritis sniegs,
Un stindzina tās gribu
Smags apmātības miegs?

Ak, atverieties, acis!
Mēs kliedzam: mostieties!
Lai, Dievu sevī jaužot,
Top atkal cilvēks liels.

ARĪ TELEVĪZIJAS APARĀTUS TAGAD VAR BŪVĒT MĀJAS KĀRTĪBĀ

Tāpat kā kādreiz bija ļoti modē pašbūvēti amatieru radio aparāti, tā nupat ASV sākusies mode mājās būvēt pašiem savus televīzijas uztvērējus. Vairākas firmas jau pārdod visas vajadzīgās daļas, pie kam var nopirkt uzreiz visu vajadzīgo, ieskaitot pēdējo skrūvīti, reizē ar pamācību, kā atsevišķās daļas saliekamas kopā. Ja šādu kastīti ar visiem piederumiem un pamācību atnesot mājās pusdienas laikā, tad, diviem cilvēkiem kopā strādājot, jau vakarā esot iespējams pieslēgties televīzijas raidījumiem. Firmas, kas šīs daļas pārdod, reklāmās uzsver, ka vispirms tāds televīzijas uztvērējs izmaksājot uz pusi mazāk nekā veikalā nopirkts gatavs aparāts, jo tieši aparāta sastādīšana esot viens no grūtākiem darbiem, un bez tam cilvēks, ka pats savu aparātu sastādījis, visos gadījumos, kad kas ķeras, vieglāk varēšot atrast vainu. Vislētākais televīzijas aparāts tātad tagad maksā ap 40 dolaru.

Veikals, ko nekad neslēdz, pārdod visu, izņemot pārtiku

ASV ik gadu iznāk kāda grāmata, par kuru prezidents Ruzvelts reiz esot teicis, ka vajadzētu ar lidmašīnām nomest miljonu eksemplāru šīs grāmatas virs Padomju Savienības, un tur izceltos revolūcija. Patiesībā grāmatu ar nedaudz papildinājumiem iespiež ik gadus par jaunu un izplata ap 50 miljoniem amerikāņu, kas ir nedomā par revolūciju.

Grāmatas oficiālais nosaukums ir „Sears-Roebuck firmas preču katalogs". Tās nolūks ir parādīt amerikāņiem, kādas preces tie var pasūtināt minētā firmā pa pastu. Firma vispār citādi netirgojas, kā vienīgi, pa pastu izsūtot pircēju pieprasītās mantas. Pie tam kataloga ievadījumā teikts, ka katru pasūtinājumu nosūta pa pastu vēlākais 24 stundas pēc tam, kad pieprasījuma vēstule saņemta veikala birojā. Apgrozījums ir tik labs, ka firmas īpašnieki nežēlojas, ja tiem ik gadu jāizdod 50 milj. dol. par kataloga iespiešanu un par sešām tonnām 2 centu pastmarku tā izsūtīšanai.

Šī gada katalogā, kas tikko iznācis, ilustrēti vairāk nekā 100.000 dažādu priekšmetu. Var dabūt gandrīz visu, ko cilvēks spēj iedomāties, izņemot pārtiku. „Daily Express" līdzstrādnieks, aprakstot katalogu, izsakās, ka cilvēks, ja gribot, varot visu mūžu iztikt tikai ar „Sears-Roebuck" mantām, jo esot iespējams iegādāties šīs firmas speciāli konstruētos bērnu šūpuļus, automobiļus, firmas modeļu apģērbus, saklaujamas vannas, bībeles, vistas un pasūtināt sev arī kapakmeni. Ik diennakti firmas darbinieki izsūtot pa pastu caurmērā 350.000 dažādu priekšmetu.

Pirmās 122 lappuses katalogā aizņem tādu mantu saraksti, kas noderīgas bērniem. Iespējams pasūtināt ne vien rotaļlietas, bet arī drēbes mazajiem un vismazākajiem, pie kam iespiestas arī skaidras instrukcijas, kā bērnu augums izmērāms un kādi mēri jāzina, lai firma varētu aizsūtīt drēbes, kas būtu „kā uzlietas". Tos, kas dodas uz ASV, varbūt interesēs, ka, pēc šīs firmas kataloga ziņām, kokvilnas tērps 18 mēnešu vecai meitenītei maksā apm. dolaru, dzeltena, mazgājama kokvilnas kleitiņa nepilnus 2 dol. un baltas kurpītes 2 dol.

Sieviešu nodaļa aizņem gandrīz 200 lappušu. „Daily Express" līdzstrādnieka sieva esot izmeklējusi tvīda pavasara mēteli par 20 dol., vakara tērpu par nepilniem 8 dol. un sudrablapsu par 32,5 dol. Visumā mantas esot lētas.

Vīriešu nodaļā visinteresantākās ir lappuses, kas ieteic gatavos uzvalkus, līdz ar sīkām instrukcijām, kā pašam sevi nomērīt, lai uzvalks tiešām derētu. Firma šogad ieteic pirkt divus komplektus reizē, pareizāk sakot — vienus svārkus un trīs bikses, kas kopā maksā 44 dol. Arī vīriešiem tagad piedāvā nailona zeķes. Cena ir ap 1,5 dol. par trim pāriem ar garantiju, ka tās izturēs sešus mēnešus. Piedāvā lētus vīriešu kreklus par mazāk nekā 3 dol. gabalā.

50 lappusēs piedāvā nešūtas drānas par 50 centiem līdz 2 dol. par jardu. Var pasūtināt palagus ar jau iešūtām monogrammām par 1,20 dol. pārī. Istablietu cenas, pēc kataloga ziņām, esot par 15 proc. zemākas nekā pagājušā gadā. Par 24 dol. var pasūtināt jaunu linoleja grīdu virtuvei, pie kam firma piegriezīs linoleju tieši vajadzīgā veidā un pa pastu atsūtīs arī nepieciešamos darba rīkus tā iestiprināšanai.

844. lappusē piedāvā vannas un izlietnes, piebilstot, ka ūdensvadu montieri Amerikā prasot bezkaunīgi augstu maksu par savu darbu — meistars un viņa palīgs par vienas dienas darbu gribot saņemt līdz 56 dol. Tāpēc firma no savas puses prasa ziņas par pircēja mājas ūdensvadu ierīcēm un apsola piesūtīt vannu un izlietni ar tā pielāgotiem vadu galiem, ka pat lielākais nepraša pats varētu pievienot tos jau esošiem vadiem.

Atlikušās 400 lappuses „Daily Express' līdzstrādnieks sīkumos vairs neapraksta, tikai piebilst, ka arī tajās gandrīz visur manāmi cenu pazeminājumi, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, bet šis arī esot pirmais gadījums kopš astoņiem gadiem, kad „Sears-Roebuck" katalogā manāmi ievērojami cenu pazeminājumi.

Pāvils Klāns

IELAUŠANĀS BAD-KISINGENĀ

(6. turpinājums)

„Arvien trakāk," Kiliņš paraustīja plecus. „Sakat, lūdzu, vai jums šķiņķis negaršotu labāk par šīm suniskajām sarunām? Un kur paliek Stella?"

„Es palūkošos," pēkšņas iedomas traukts izmeta Melnais un, uz vietas apcirties, bija prom. Kiliņš viegli piesita sev pirkstiem pie pieres, pret Melno pamādams. „Uzkod!" viņš piebīdīja Čikam šķīvi.

*

Uzkāpis augšā, Melnais izdzirda, ka vannas istabā, svina vados dīvaini kaukdams, svilpoja ūdens. Šņākšana un šļakstēšana skanēja tik spalgi, ka sarunājoties būtu jāpastiprina balss. Acīm redzot, Stella visā savā kailumā zem dušas atspirdzinājās no ceļa noguruma un putekļiem. Vienu mirkli viņš gribēja noliekties un paskatīties pa atslēgas caurumu aizliegtajā skaistumā, bet spēji nokaunējās pats no sevis. Viņš palika stāvot un pēkšņi ievēroja, ka vannas istabas durvis nemaz nav ciet. Viņš pagriezās pret Floriana istabu un sastinga —. Stella bija pārliekusies pār nelielu ceļojuma koferi un lika tajā no atvērta skapja vienu drēbes gabalu pēc otra, rīkodamās ārkārtīgi drudžaini un steidzīgi. Melnais vēl laikā paguva ievilkties pirmāk atklātās bezgaumīgās istabas tumsā — Stella aizsteidzās viņam garām un ieslēdzās vannas istabā.

Viss notika tik pēkšņi un negaidīti, ka pagāja labs laiks, iekām Melnais atguvās. Viņš klusi devās lejā, noslāpēdams savus soļus ūdens šņākšanā, un, apakšā nonācis, spalgi un no visa spēka sauca augšā: „Stella, kas ir ar tevi?" Ūdens tecēšana bija rimusi. „Es nāku," no augšas atskanēja apslāpēta sievietes balss. Melnais steidzīgi kāpa atpakaļ. Viņš aizzagās līdz Floriana istabai un iemeta tajā žiglu skatu. Uz guļamdīvāna atradās Stellas kostīma žakete. Viņš acumirklī grāba vienā, tad otrā tās kabatā un vēl laicīgi paguva izslieties stāvus — Stella iznāca no vannas istabas svaiga, uzposusies un smaidīdama.

„Es tevi apbrīnoju," Melnais palocījās, pasniegdams viņai žaketi.

„Tu esi kavalieris kā vienmēr."

*

Viņi žigli paēda, kā jau cilvēki, kas visu dienu bijuši ceļā, un konjaks plaka tikpat strauji. „Florians neņems ļaunā, ja apēdīsim katrs vēl pa omletei," konstatēja Kiliņš un tūliņ rīkojās gar pavardu tālāk. „Un kur palika suns?"

„Jā, kur taksis?" Melnais atcerējās. „Es palūkošos." — Šķita, ka viņu pārņēmis īsts medību prieks. Viņš izgāja priekšnamā, virtuves durvis aiz sevis aizvēris, sasniedza Kiliņa iekrustīto Spānijas kambari un atrada pie tā durvīm zemē nokritušu pirmāk izbīdīto atslēgu. Viņš aizsledza atmūķētās durvis un atslēgu iebāza kabatā, dažos lēcienos uzmetās augšstāvā un gribēja pārliecināties par Stellas kofera saturu, kad no lejas atskanēja viņas balss: „Nepūlies, Melnais, suns ir te!" Viņam bija jādodas lejā, lai nogaidītu izdevīgāku brīdi.

„Florians neņems ļaunā, ja mēs izdzersim vēl vienu pudeli konjaka," vēlreiz konstatēja Kiliņš un tūliņ devās pagrabā. Visu vakaru viņš ar īpašu uzmanību apkalpoja Stellu, un viņa patiesi likās skaistāka kā jebkad agrāk — ap acīm gulēja kāds nopietns vaibsts, kas viņas sejai piešķīra tādu kā gados vecākas māsas saprātīgo un labvēlīgo izteiksmi, un tai pašā laikā padarīja viņas vaigu „dvēselīgu", kā Kiliņš viņai atzinās.

„Žēl," Čiks domīgi nošūpoja galvu, „ka Floriana nav mūsu vidū. Vai patiesi viņam nav nekādu nojautu par to, kāda sabiedrība šovakar dzīro viņa namā?"

„Dzersim kafiju," Stella pēkšņi un gandrīz skarbi pārtrauca viņu. „Un turklāt vestibilā."

Pret to nevienam nebija iebildumu. Viņi nonesa no augšstāva mīkstus krēslus, sabīdīja kopā vestibila viesu atzveltņus un pašā vidū Kiliņš servēja lielisku kafijas galdu, kurā netrūka pat amerikāņu armijas biskvītu no Floriana pieliekamā kambara. Kiliņš pēc kāda laika vairs neatcerējās, vai bijis pagrabā pēc trešās pudeles un kad tas būtu varējis notikt. Pēkšņi viņš jutās noguris un ļoti gribēja gulēt. Viņa pirmās žāvas bija vakara beigu zīme — Stella, kas jau domās bija izkārtojusi draugus pa guļas vietām, cēlās, un reizē ar viņu visi pārējie.

Kiliņš sabīdīja kopā divus krēslus, ierīkojās tajos kā gultā un pēc dažām minūtēm jau bija dziļi iemidzis. Melnais ar Čiku atlaidās Floriana guļamdīvānā augštāvā, bet Stella bezgaumīgajā istabā uz grīdsegas, kur draugi iekārtoja viņai lielisku guļas vietu uz visā namā salasītiem spilveniem un segām: viņa neparko nebija pierunājama palikt Floriana istabā.

„Dēka beigusies, lai dzīvo dēka!" Melnais žāvādamies izstaipīja rokas, pagriezās pret sienu un aizvēra acis. Bet tikko viņš gribēja laisties snaudā, iepriekš nobrīdinājis Čiku nekrākt, Stella uzmanīgi pieklauvēja pie durvīm un klusi pavēra mazu spraugu.

„Nededz gaismu, Melnais," viņa čukstēja, „esmu naktstērpā. Vai tu vari pasniegt man to grāmatu, ko Florians bija lasījis?"

„Saki, Stella, kur tu ņēmi naktstērpu?" Melnais bezkaunīgi jautāja. Viņš labprāt šai mirklī būtu redzējis Stellas seju. „Un ja tu esi naktstērpā, tad taču tev nav ko kautrēties?"

„Arī bezkaunīgs tu esi, kā vecos laikos," Stella nesatricināmā mierā atteica. „Kur ir grāmata?"

Melnais tumsā uz naktsgaldiņa sagrābstīja tur pamesto grāmatu un pasniedza Stellai.

„Paldies, un ar labu nakti. Dēka beigusies, lai dzīvo dēka!" sacīja Stella klusi un izslīdēja no istabas. Priekštelpā viņa atslējās pret sienu un ilgi un dziļi atņēma elpu, acis pievērusi, līdz devās savā guļvietā.

Mirkli vēlāk Melnais iededza gaismu un palūkojās aizdurvē. Koferiša, ko Stella tur bija atstājusi, vairs nebija. Viņš nodzēsa spuldzi, dzirdēja Čiku uzņemam mierīgu elpu un ilgi lūkojās griestos. Tad viņam šķita, ka viņu sāk pārņemt snaudiens.

(Turpinājums sekos)

DODOTIES PĀRI OKEANAM

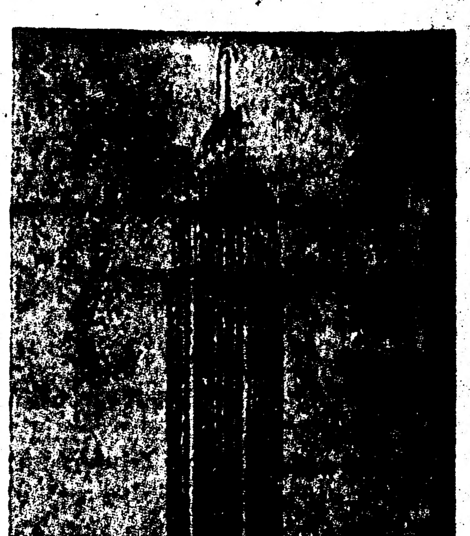

VAI PALIEKOT EIROPĀ,
angļu valoda Jums vajadzīga.
Visvieglāk to mācīties pēc
A. Pogiņas Eiches
A COURSE OF ENGLISH
kas nupat Stokholmā iznāk 2. izdevumā.
Piemērota skolām, kursiem, pašmācībai.
Grāmata pieprasāma
Vācijā: V. Bumbērs, (14a) Esslingen a./N., Nellingerstrasse 8, DM. 6,—
Anglijā: Mrs. Ozols c/o Brookes Ltd, Hipperholme, Halifax, Yorks, Sd 7/8
Austrālijā: Mr. P. Bērziņš, I.T.G. Bonegilla, Vic. Sd 10/1
Kanadā: Mr. V. Ziediņš „Lackwood", Lakeshore Rd. E. Oakville, Ont. S 1.50
vai tieši Jūsu grāmatu galdā.
DAUGAVAS APGĀDS,
Garvargatan 11, Stockholm, Sweden.
(323)

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

SLUDINĀJUMI

AIZBRAUCOT UZ ASV,
sveicinu visus draugus, kaimiņus un darba biedrus. **Pēteris Vijgrieze**

Profesors Dr. Arnolds Spekke
HISTORY OF LATVIA
from the earliest times up to 1940

(pag. gadā izdotā LATVIJAS VESTURE, Latvju tautas liktenciņas Eiropas krustceļos, angļu valodā), apm. 32 normāloksnes teksta ar daudziem attēliem un schēm. kartēm. Redaktors prof. Dr. K. Straubergs, II. red. Dr. V. Ģinters, prof. B. Nermaņa priekšvārds.

Iznāks 1950. g. Lieldienās, ja pieteiksies vismaz 800 subskribentu. Brošētā eks. cena sadalīta 4, bet iesietā — 5 daļas maksājumos: š. g. 15. jūl., 15. sept., 15. nov. un 1950. g. 15. janv. un 15. martā. Ar piesūtīšanu ierakstītā bandrolē grāmata maksās:

		broš.	ies.	katra daļa maksās
Anglijā, Austrālijā, Skandināvijā un citās zemēs	mārc.	1:8:—	1:15:—	—:7:—
Eiropā	Zv. Kr.	20,—	25,—	5,—
Kanadā un Dienvidamerikas valstīs un visās citās zemēs	dol.	6,—	7,50	1,50

Iepriekšēja parakstīšanās — ar pastkarti vai vēstuli izdevējam, bet Anglijā un aizokeana zemēs — pārstāvjiem, skaidri rakstot vārdus un adreses, līdz 1. jūlijam, 1949. g., kad tiks paziņots, vai grāmatu būs iespējams izdot.

Pārstāvji Anglijā — Latvju biedrība Lielbritanijā, Austrālijā — Mr. A. Ilsums, Water Board Camp, Potts-Hill, Via Regent Park, N.S.W. Dienvidamerikā — „Latvija", red. J. Bite, Casilla de Correo 2366, Buenos Aires, Argentina, Kanadā — „Atbalss", izd. S. F. Miglenieks, Box 295, Term „A" Toronto, Ont., U.S.A. — Mr. H. Tauriņš, 156 East 28 th., Brooklyn 28, N. Y.

Uz Vāciju subskripciju attiecināt pagaidām nav iespējams, bet nesaistoši izdevējam, var reģistrēties pie māc. Edg. Kiploka, (21a) Augustdorf b. Detmold, DP Camp, lai gadījumā, ja naudas pārvedumi tiktu atļauti, šīm personām varētu dot priekšrocības iegādāties grāmatu, kas tiks iespiesta ierobežotā eksemplāru skaitā.

Izdevējs M. Goppers,
Strandvillan, Stockholm-Klinten, Sverige. (326)